

torquebatur : « Habeo, inquit, quinque fratres¹. » Ibi intelligitur populus Judæorum sub lege positus : quia Moyses legislator quinque libros conscripsit. Item Dominus post resurrectionem jubet mitti retia in dexteram partem, levantur pisces centum quinquaginta-tres : « Et cum tam magni essent, ait Evangelista, retia non sunt dirupta². » Etenim ante passionem jussit mitti retia, non dicens in dexteram partem neque in sinistram : quia si in dexteram diceret, solos bonos significaret; si in sinistram, solos malos : ubi autem tacetur dextera et sinistra, mixti capiuntur boni et mali. Capti sunt autem tunc, sicut Evangelii veritas attestatur, tam multi ut retia rumperentur³. Significabat enim illa captura hoc tempus : retia rupta significabant conscissiones et conscissuras hæreticorum et schismaticorum. Quod autem post resurrectionem suam Dominus fecit, post resurrectionem nostram nobis futurum significavit, in illo numero regni cœlorum, ubi nullus erit malus. Propterea retia quæ in dexteram partem missa sunt, dexteros expresserunt, remotis sinistris. Numquid tamen in illis dextris centum quinquaginta-tres soli justi erunt? Millia millium Scriptura significat⁴. Legite Apocalypsim : duodecies duodena millia fortasse, sicut ibi intelligitur, ex solo populo Judæorum futura sunt⁵. Attendite Martyrum numerositatem : sola in proximo quæ dicitur Massa candida⁶, plus habet quam centum quinquaginta-tres Martyres. Postremo septem illa millia de quibus respondetur Eliæ : « Reliqui mihi septem millia » virorum, qui non curvaverunt genua ante Baal⁷, longe istum piscium numerum superant. Centum ergo quinquaginta-tres pisces⁸, non tantum numerum sanc-

¹ Luc. xvi, 28. — ² Joan. xxi, 6 et 11. — ³ Luc. v, 6. — ⁴ Dan. vii, 10. — ⁵ Apoc. vii, 4. — ⁶ Massa candida. Vide Serm. cccvi, n. 2. — ⁷ 3 Reg. xix, 18. — ⁸ Joan. xxi, 11.

torum significat, sed universum sanctorum et justorum numerum certa causa tanto numero significat Scriptura ut omnes intelligantur in illis centum quinquaginta-tribus pertinentes ad resurrectionem vitæ æternæ. Etenim Lex habet decem præcepta : Spiritus autem gratiæ, per quam solam Lex impletur, septiformis legitur¹. Discutiendus est ergo numerus, quid sibi velint decem et septem : decem in præceptis, septem in gratia Spiritus sancti ; per quam gratiam implentur præcepta. Decem ergo et septem tenent omnes pertinentes ad resurrectionem, ad dexteram, ad regnum cœlorum, ad vitam æternam, id est, Legem implentes per gratiam Spiritus, non quasi per opus suum aut per meritum suum. Decem autem et septem, si numeres ab uno usque ad decem et septem, addendo numeros omnes gradatim, ut ad unum addas duo, addas tria, addas quatuor, ut fiant decem, addendo quinque ut fiant quindecim, addendo sex ut fiant viginti-unum, addendo septem ut fiant viginti-octo, addendo octo ut fiant triginta-sex, addendo novem ut fiant quadraginta-quinque, addendo decem ut fiant quinquaginta-quinque, addendo undecim ut fiant sexaginta-sex, addendo duodecim ut fiant septuaginta-octo, addendo tredecim ut fiant nonaginta unum, addendo quatuordecim, ut fiant centum-quinque, addendo quindecim ut fiant centum-viginti, addendo sexdecim ut fiant centum triginta-sex, addendo decem et septem, efficiuntur centum quinquaginta-tria : invenies ingentem numerum omnium sanctorum pertinere ad hunc numerum piscium paucorum. Quomodo ergo in quinque virginibus innumerabiles virgines, quomodo in quinque fratribus illius qui torquebatur apud inferos millia populi Judæorum, quomodo in numero centum quinquaginta-trium piscium millia millium sanctorum : sic in

¹ Isai. xi, 2, 3.

duodecim sedibus non duodecim homines, sed magnus est numerus perfectorum.

X. Sed video quid consequenter requiratur a nobis, quomodo de quinque virginibus reddita est ratio, quare ad quinque multæ pertineant, et quare ad quinque illos multi Judæi, et quare ad centum quinquaginta-tres multi perfecti, ostende quare et quomodo ad duodecim sedes, non duodecim homines, sed multi pertineant. Quid sibi volunt duodecim sedes, quæ significant omnes undique qui tam perfecti esse potuerint, quam perfectis dictum est: « Sedebitis super duodecim sedes, judicantes duodecim tribus Israël¹? » Et quare omnes undique ad duodenarium numerum pertinent? Quia ipsum undique quod dicimus, de toto mundo dicimus: orbis autem terrarum quatuor designatis partibus continetur, Oriente, Occidente, Meridiano, et Aquilone: ab his omnibus partibus vocati in Trinitate, et perfecti fide et præcepto Trinitatis, quoniam ter quaterni duodecim fiunt, agnoscitis quare ad totum orbem pertineant sancti, qui sedebunt super duodecim sedes judicaturi duodecim tribus Israël, quia et duodecim tribus Israël, totius Israël duodecim tribus sunt. Sicut enim judicaturi ex toto mundo, sic et judicandi ex toto mundo. Apostolus de se Paulus cum argueret fideles laicos, quia judicia sua non ad Ecclesiam deferebant, sed ad publicum pertrahebant eos cum quibus habebant negotia, ait: « Nescitis quia Angelos judicabimus²? » Videte quemadmodum judicem se fecit; non solum se, sed et omnes qui recte judicant in Ecclesia.

XI. Cum ergo manifestum sit, multos cum Domino judicaturos, alios vero, non tamen ex æquo, sed pro meritis judicandos; cum omnibus Angelis suis veniet, quando ante eum congregabuntur omnes gentes³, et inter omnes

¹ Matth. xix, 28. — ² I Cor. vi, 3. — ³ Matth. xxv, 31, 32.

Angelos deputandi erunt illi, qui tam perfecti fuerint, ut sedentes super duodecim sedes judicent duodecim tribus Israël. Etenim homines dicti sunt Angeli: Apostolus de se dicit: « Sicut Angelum Dei suscepistis me¹. » De Joanne Baptista dicitur: « Ecce mitto Angelum meum » ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te². Ergo cum omnibus Angelis veniens, simul secum habebit et sanctos. Aperte enim dicit et Isaias, « Veniet ad iudicium cum senioribus populi³. » Isti ergo seniores populi, isti jam Angeli nominati, ista millia multorum perfectorum de toto orbe venientium, cælum vocantur. Illa vero terra, sed fructuosa. Quæ terra fructuosa? In dextra ponenda, cui dicitur: « Esurivi, et dedistis mihi manducare⁴: » vere terra fructuosa, cui gaudet Apostolus, quando ei miserunt ad necessitates ejus: « Non quia » quero datum, inquit, sed requiro fructum. » Et gratias agit, dicens: « Quia tandem aliquando repullulastis » pro me sapere⁵. » Repullulastis, ut pro arboribus dicit, quæ sterilitate quadam exaruerant. Veniens itaque Dominus ad iudicium, ut jam Psalmum, fratres, audiamus, quid facturus est? « Advocabit cælum sursum. » Cælum omnes sanctos perfectos judicaturos, advocabit eos sursum, sessores secum judicaturos duodecim tribus Israël⁶. Quomodo enim « Advocabit cælum sursum, » cum semper sursum sit cælum? Sed quos hic cælum dicit, eosdem cælos alibi appellat. Quos cælos? Qui enarrant gloriam Dei. « Cæli enim enarrant gloriam Dei: » de quibus dicitur: « In omnem terram exiit sonus eorum, et in fines » orbis terræ verba eorum⁷. » Videte enim discernentem Dominum in iudicio: « Advocabit cælum sursum, et ter-

¹ Gal. iv, 14. — ² Malach. iii, 1 et Matth. xi, 10. — ³ Isai. iii, 14. — ⁴ Matth. xxv, 35. — ⁵ Philip. iv, 10 et 17. — ⁶ Matth. xix, 28. — ⁷ Psal. xviii, 2-5.

» ram discernere populum suum. » A quibus, nisi a malis? De quibus hic postea non fit mentio, jam tanquam dijudicatis ad pœnam. Istos bonos vide, et distingue. « Advocabit cœlum sursum, et terram discernere populum suum. » Vocat et terram, non tamen concernendam, sed discernendam. Primo enim concretos vocavit, quando locutus est Deus deorum, et vocavit terram a solis ortu usque ad occasum, nondum discreverat: servi illi missi erant invitare ad nuptias, qui congregaverant bonos et malos¹. Cum vero Deus deorum manifestus veniet, et non silebit, sic « Advocabit cœlum sursum, » ut iudicet cum illo. Quod enim cœlum, ipsi cœli; sicut quæ terra, ipsæ terræ; sicut quæ Ecclesia, ipsæ Ecclesiæ. « Advocabit cœlum sursum, et terram discernere populum suum. » Jam cum cœlo terram discernit, id est, cœlum cum illo terram discernit. Quomodo discernit terram? Ut alios ponat ad dextram, alios ad sinistram. Terræ autem discretæ quid dicit? « Venite, benedicti Patris » mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Esurivi enim, et dedistis mihi manducare, » et cætera. Illi autem, Quando te vidimus, inquit, » esurientem? Et ille, Cum uni ex minimis meis fecistis, » mihi fecistis². » Cœlum terræ ostendit minimos suos jam sursum vocatos, et ab humilitate exaltatos: « Cum » uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Advocabit ergo » cœlum sursum, et terram discernere populum suum. »

XII. « Congregate illi justos ejus³. » Vox divina et prophetica, videns futura tanquam præsentia, exhortatur Angelos congregantes. « Mittet enim Angelos suos, et » congregabuntur ante eum omnes gentes⁴. Congregate » illi justos ejus, » Quos justos nisi viventes ex fide, fa-

¹ Matth. xxii, 10. — ² Id. xxv, 34-40. — ³ Psal. xlix, 5. — ⁴ Matth. xxv, 32.

cientes opera misericordiæ? Etenim opera illa justitiæ opera sunt. Habes Evangelium: « Cavete justitiam vestram facere coram hominibus, ut videamini ab eis¹. » Et quasi quæreretur, Quam justitiam? « Cum ergo facis eleemosynam², » inquit. Ergo eleemosynas opera justitiæ esse significavit. Ipsos congregate justos ejus: eos congregate qui compassi sunt inopi, qui intellexerunt super egenum et pauperem: congregate illos, conservet eos Dominus, et vivificet eos³. « Congregate illi justos ejus: qui disponunt testamentum ejus super sacrificia: » id est, qui cogitant de promissis ejus, super illa quæ operantur. Ipsa enim sunt sacrificia, Deo dicente, « Misericordiam volo » plus quam sacrificium⁴. Qui disponunt testamentum ejus » super sacrificia. »

XIII. « Et annuntiabunt cœli justitiam ejus⁵. » Vere hanc justitiam Dei cœli nobis annuntiaverunt. Evangelistæ prædixerunt. Per illos audivimus futuros quosdam ad dextram, quibus dicit paterfamilias: « Venite, benedicti Patris mei, percipite. » Quid percipite? « Regnum. » Pro qua re? « Esurivi, et dedistis mihi manducare⁶. » Quid tam vile, quid tam terrenum, quam frangere panem esurienti? Tanti valet regnum cœlorum. « Frange esurienti panem tuum, et egenum sine tecto induc in domum tuam; si videris nudum, vesti⁷. » Sed non habes facultatem frangendi panem, non habes domum quo inducas, non habes vestem qua cooperias: da calicem aquæ frigidæ⁸, mitte duo minuta in gazophylacium⁹. Tantum emit vidua duobus minutis, quantum emit Petrus relinquens retia¹⁰, quantum emit Zacchæus

¹ Matth. vi, 1. — ² Ibid. 2. — ³ Psal. xl, 2, 3. — ⁴ Osee vi, 6, et Matth. ix, 13. — ⁵ Psal. xlix, 6. — ⁶ Matth. xxv, 34. — ⁷ Isai. lviii, 7. — ⁸ Matth. x, 42. — ⁹ Marc. xii, 42. — ¹⁰ Matth. iv, 20.

dando dimidium patrimonium¹. Tanti valet, quantum habueris. « Annuntiabunt cœli justitiam ejus : quoniam » Deus judex est. Vere judex, non concernens, sed discernens. Novit enim Dominus qui sunt ejus². » Et si grana latent in palea, agricolæ nota sunt. Nemo timeat esse granum etiam inter paleam, non falluntur oculi ventilatoris nostri. Noli timere, ne illa tempestas quæ erit in circuitu ejus, concernat te cum palea. Certe valida erit tempestas, nullum tamen granum tollet a parte tritici ad paleam : quia non quilibet rusticus cum tridente, sed Deus Trinitas judex est. « Et annuntiabunt cœli justitiam » ejus : quoniam Deus judex est. » Eant cœli, annuntient cœli, in omnem terram exeat sonus eorum, et in fines orbis terræ verba eorum³ : et dicat illud corpus, « De » finibus terræ ad te clamavi, cum angeretur cor meum⁴. » Modo enim concretum gemit, discretum gaudebit. Clamet ergo, et dicat : « Ne comperdas cum impiis animam » meam, et cum viris sanguinum vitam meam⁵. » Non comperdit, quia Deus judex est. Clamet illi, et dicat, « Judica me, Domine, et discerne causam meam de gente » non sancta⁶ : » dicat, faciet ille : congregabuntur ei justi ejus. Vocavit terram, ut discernat populum suum.

XIV. « Audi populus meus, et loquar tibi⁷. » Ille qui venit, et non silebit, videte quia et modo, si auditis, non silet : « Audi populus meus, et loquar tibi. » Nam si non audis, non loquar tibi. « Audi et loquar tibi. » Nam si non audis, etsi loquar, non tibi. Quando ergo tibi loquar? Si audis. Quando audis? Si populus meus es. « Audi enim populus meus : » non audis, si populus alienus. « Audi populus meus, et loquar tibi ; Israël, et letificabor tibi. » Israël audi, populus meus audi. Israël

¹ Luc. XIX, 8. — ² 2 Tim. II, 19. — ³ Psal. XVIII, 5. — ⁴ Id. LX, 3. — ⁵ Id. XXV, 9. — ⁶ Id. III, 1. — ⁷ Id. XLIX, 7.

nomen electionis est : « Non vocaberis, ait, Jacob, sed » vocaberis Israël¹. » Ergo audi sicut Israël, sicut videns Deum ; etsi nondum specie, sed jam fide. Hoc enim interpretatur Israël, Videns Deum. « Qui habet aures audiendi, » audiat² ; et qui habet oculos videndi, videat. Audi » Israël, et testificabor tibi. » Quod sursum dixit, « Populus meus ; » hoc in consequenti, « Israël : » et quod dixit sursum, Loquar tibi ; » hoc in consequenti, « Testificabor tibi. » Qui loquetur Dominus Deus noster populo suo? Israël suo quid testificabitur? Audiamus : « Deus, Deus tuus ego sum. » Deus ego sum, et Deus tuus sum. Quomodo « Deus ego sum? » Sicut Moysi dictum est : « Ego sum qui sum³. » Quomodo « Deus tuus sum? » Ego sum Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob. Sum Deus, et tuus sum Deus : et si tuus non sim Deus, sum Deus. Bono meo sum Deus, malo tuo non sum Deus tuus. Etenim « Deus tuus, » ei proprie dicitur quem familiaris habet Deus, tanquam in mancipio suo, tanquam in peculio suo. « Deus, Deus tuus sum ego. » Quid vis amplius? Præmium quæris a Deo, ut aliquid tibi det Deus, ut quod tibi dederit tuum sit? Ecce ipse Deus qui dabit, tuus est. Quid eo ditius? Dona quærebas, ipsum donatorem habes. « Deus, Deus tuus ego sum. »

XV. Quid quærit ab homine, videamus ; Deus noster, imperator et rex noster, quod vectigal nobis indicit ; quoniam voluit esse rex noster, et voluit nos esse provinciam suam? Audiamus indictiones ejus. Non trepidet pauper sub indictione Dei : quod sibi Deus dari indicit, ipse prius donat qui indicit : vos tantum devoti estote. Non exigit Deus quod non dedit, et omnibus dedit quod exigit. Quid enim exigit? Audiamus jam : « Non super sacrificia tua

¹ Gen. xxxii, 28. — ² Matth. XI, 15. — ³ Exod. III, 14.

» arguam te¹. » Non tibi dicam : Quare non mihi pinguem taurum mactasti? quare non de grege tuo optimum hircum elegisti? quare aries ille ambulat in ovibus tuis, et in ara mea non ponitur? Non dicam : Inspice agros tuos et chortem tuam, et parietes tuos, quærendo quid mihi des. « Non super sacrificia tua arguam te. » Quid ergo? Non acceptas sacrificia mea? « Holocausta autem tua in conspectu meo sunt semper. » Holocausta quædam, de quibus in alio Psalmo dicitur : « Si voluisses sacrificium, dedissem » utique, holocaustis non delectaberis : » et rursus convertit se, « Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor » contritum et humiliatum Deus non spernit². » Quæ sunt ergo holocausta quæ non spernit? Quæ holocausta quæ in conspectu ejus sunt semper? « Benigne, inquit, » fac, Domine, in bona voluntate tua Sion, et ædificentur » muri Jerusalem : tunc acceptabis sacrificium justitiæ, » oblationes et holocausta³. » Dicit quædam holocausta Deum acceptaturum. Quid est autem holocaustum? Totum igne absumptum : *ἅριστος* incensio est, *ὅλον* totum est : holocaustum autem est totum igne absumptum. Est quidam ignis flagrantissimæ charitatis : animus inflammetur charitate, arripiat eadem charitas membra in usum suum, non ea permittat militare cupiditati, ut totus exardescat igne amoris divini qui vult offerre Deo holocaustum. Talia « Holocausta tua in conspectu meo sunt semper. »

XVI. Adhuc iste Israël forte non intelligit quæ holocausta ejus in conspectu suo habeat semper, et adhuc de bobus, de ovibus, de hircis cogitat; non cogitet : « Non accipiam » de domo tua vitulos⁴. » Holocausta nominavi; jam animo et cogitatione ad terrenos greges currebas, inde pingue mihi aliquid eligebas : « Non accipiam de domo tua vitulos. »

¹ Psal. XLIX, 8 — ² Id. I, 18-21. — ³ Ibid. 20, 21. — ⁴ Id. XLIX, 9

Prænuntiat Testamentum Novum, ubi omnia illa sacrificia vetera cessaverunt. Erant enim tunc prænuntiantia futurum quoddam sacrificium, cujus sanguine mundaremur. » Non accipiam de domo tua vitulos, neque de gregibus » tuis hircos. »

XVII. « Quoniam meæ sunt omnes bestię sylvæ¹. » Quid a te quæram quod ego condidi? Magis-ne est hoc tuum cui possidere dedi, quam meum qui feci? « Quoniam meæ » sunt omnes bestię sylvæ. » Sed forte ait ille Israël : Bestię Dei sunt, illæ bestię feræ quas non includo in chorte mea, quas non alligo ad præsepe meum : cæterum bos ille et ovis, et hircus, mea sunt hæc. « Pecora in montibus et boves. » Mea sunt illa quæ non possides, mea sunt ista quæ possides. Si enim servus meus es tu, totum peculium tuum meum est. Neque enim est peculium Domini quod sibi servus comparavit, et non erit peculium Domini quod ipse Dominus servo creavit. Ergo meæ sunt bestię sylvæ quas tu non cepisti; mea sunt et pecora in montibus quæ sunt tua, et boves qui sunt ad præsepe tuum : omnia mea sunt, quia ego creavi ea.

XVIII. « Cognovi omnia volatilia cœli². » Quomodo cognovit? Appendit, numeravit. Quis nostrum novit omnia volatilia cœli? Sed et si alicui Deus det notitiam omnium volatilium cœli, non sic ipse novit, ut dat nosse homini. Alia est notitia Dei, alia hominis : sicut alia possessio Dei, alia hominis; id est, aliud est possidere Dei, aliud possidere hominis. Non enim tu quod possides, totum habes in potestate, aut quandiu vivat bos tuus, in tua potestate est, aut ut non pereat, aut non pascatur. Apud quem summa potestas est, summa et secreta cognitio est. Tribuamus hoc Deo, laudantes Deum. Non audeamus dicere : Quomodo novit Deus? Ne forte hoc a me, fra-

¹ Psal. XLIX, 10. — ² Ibid. 11.

tres, expectetis ut explicem vobis, quomodo cognoscat Deus : hoc solum dico, non sic cognoscit ut homo, non sic cognoscit ut Angelus : et quomodo cognoscit, dicere non audeo, quoniam et scire non possum. Unum tamen scio, quia et antequam essent omnia volatilia cœli, noverat Deus quod fuerat creaturus. Quæ est illa notitia? O homo, videre coepisti volatilia, posteaquam plasmatus es, posteaquam sensum videndi accepisti. Hæc volatilia de aqua nata sunt ad verbum Dei, dicentis : « Produ- » cant aquæ volatilia¹. » Ubi noverat Deus quæ imperabat ut aqua proferret? Jam certe noverat quod crearet, et antequam crearet noverat. Tanta est ergo notitia Dei, ut apud ipsum essent quodam ineffabili modo antequam creata essent : et a te expectat ut accipiat quod antequam crearet habebat? « Cognovi omnia volatilia » cœli, » quæ tu mihi non potes dare. Quæ tu mihi mac- taturus es, ego cognovi omnia : non quia feci cognovi, sed ut facerem. « Et species agri mecum est. » Pulchritudo agri, ubertas omnium in terra gignentium, « Mecum » est, » inquit. Quomodo cum illo? Utrum et antequam fierent? Cum illo enim erant omnia futura, et cum illo sunt omnia præterita : futura ita, ut non ei detrahantur omnia præterita. Cum illo sunt omnia cognitione quadam ineffabilis sapientiæ Dei in Verbo constituta, et ipsum Verbum omnia. An aliquo modo cum illo est agri species, quia ipse ubique est, et ipse dixit : « Cœlum et terram » ego impleo²? » Quid cum illo non est, de quo dicitur, « Si ascendero in cœlum, tu illic es, et si descendero in » infernum, ades³? » Cum illo est totum : sed non sic cum illo est, ut aliquam ex his quæ creavit contagionem, aut eorum indigentiam patiatur. Nam tecum est forte columna juxta quam stas, et cum fatigatus fueris, incumbis

¹ Gen. 1, 20. — ² Jerem. xxii, 24. — ³ Psal. cxxxviii, 8.

in eam. Indiges eo quod tecum est, non indiget Deus agro qui cum illo est. Cum illo ager, cum illo species terræ, cum illo species cœli, cum illo omnia volatilia, quia ipse ubique. Et quare apud ipsum omnia? Quia et antequam essent omnia, aut crearentur, ei nota erant omnia.

XIX. Quis explicat, quis exponit illud quod ei dicitur in alio Psalmo : « Quoniam bonorum meorum non eges¹? » Non se egere a nobis aliquo necessario dixit. « Si esuriero, » non dicam tibi². » Non esuriet, neque sitiet, neque laborabit, neque obdormiet qui custodit Israël³. Sed ecce secundum carnalitatem tuam loquor : quia tu cum non manducaveris, famem patieris, forte putas et Deum esurire ut manducet. Etsi esurierit, non tibi dicit : omnia ante illum sunt, unde vult tollit quod illi necessarium est. Dicta sunt hæc ad convincendum parvulum sensum, non quia professus est Deus esuriem suam. Quanquam propter nos Deus ille deorum et esurire dignatus est. Venit esurire et saginare, venit sitire et potum dare, venit vestiri mortalitate et vertire immortalitate, venit pauper divites factururus. Etenim non perdidit divitias suas assumendo paupertatem nostram, quia in illo sunt omnes thesauri sapientiæ et scientiæ absconditi⁴. « Si esuriero, non » dicam tibi. Meus est enim orbis terræ et plenitudo ejus. » Noli ergo laborare quid mihi des, sine labore habeo quod volo.

XX. Quid ergo de gregibus tuis adhuc cogitas? « Num- » quid manducabo carnes taurorum, aut sanguinem hir- » corum potabo⁵? » Audistis quid a nobis non quærat, qui nescio quid nobis vult indicere. Si de talibus cogitabatis, jam auferte cogitationes vestras a talibus rebus : nihil tale Deo offerre cogitetis. Si habes taurum pinguem,

¹ Psal. xv, 2. — ² Id. xlix, 12. — ³ Id. cxx, 4. — ⁴ Coloss. ii, 3. — ⁵ Psal. xlix, 13.